Eiropas Savienības
Oficiālais Vēstnesis

LV
L sērija

2024/629

7.3.2024.

KOMISIJAS IETEIKUMS (ES) 2024/629

(2023. gada 18. decembris)

par atjaunināto Somijas integrētā nacionālā enerģētikas un klimata plāna 2021.–2030. gadam projektu un par Somijas pasākumu saderību ar Savienības klimatneitralitātes mērķi un piemērotību progresa panākšanai attiecībā uz pielāgošanos

(Autentisks ir tikai teksts somu un zviedru valodā)

EIROPAS KOMISIJA,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 292. pantu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2018/1999 (2018. gada 11. decembris) par enerģētikas savienības un rīcības klimata politikas jomā pārvaldību un ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 663/2009 un (EK) Nr. 715/2009, Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 94/22/EK, 98/70/EK, 2009/31/EK, 2009/73/EK, 2010/31/ES, 2012/27/ES un 2013/30/ES, Padomes Direktīvas 2009/119/EK un (ES) 2015/652 un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 525/2013 ([1]), un jo īpaši tās 9. panta 2. punktu un 14. panta 6. punktu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/1119 (2021. gada 30. jūnijs), ar ko izveido klimatneitralitātes panākšanas satvaru un groza Regulas (EK) Nr. 401/2009 un (ES) 2018/1999 ([2]), un jo īpaši tās 7. panta 2. punktu,

tā kā:

Ieteikums par atjauninātā Somijas integrētā nacionālā enerģētikas un klimata plāna (NEKP) 2021.–2030. gadam projektu

(1) Somija atjauninātā integrētā nacionālā enerģētikas un klimata plāna projektu iesniedza 2023. gada 30. jūnijā.

(2) Regulas (ES) 2018/1999 ("Pārvaldības regula") 3. pantā un I pielikumā ir noteikti elementi, kas jāiekļauj atjauninātajos integrētajos nacionālajos enerģētikas un klimata plānos. 2022. gada decembrī Komisija pieņēma norādījumus dalībvalstīm par nacionālo enerģētikas un klimata plānu projektu un galīgo atjaunināto nacionālo enerģētikas un klimata plānu sagatavošanas procesu un tvērumu ([3]). Norādījumos apzināta laba prakse un izklāstīta neseno rīcībpolitisko, juridisko un ģeopolitisko norišu ietekme uz enerģētikas un klimata rīcībpolitiku.

(3) Saistībā ar plānu *REPowerEU* ([4]) un 2022. un 2023. gada Eiropas pusgada ciklu ietvaros Komisija ir pievērsusi lielu uzmanību dalībvalstu reformām, kas saistītas ar enerģētiku un klimatu, un investīciju vajadzībām ar mērķi stiprināt enerģijas piegādes drošību un pieejamību cenas ziņā, paātrinot zaļu un taisnīgu pārkārtošanos. Tas ir atspoguļots 2022. un 2023. gada valsts ziņojumos par Somiju ([5]) un Padomes ieteikumos Somijai ([6]). Dalībvalstīm savos galīgajos atjauninātajos integrētajos nacionālajos enerģētikas un klimata plānos būtu jāņem vērā jaunākie konkrētām valstīm adresētie ieteikumi.

([1]) OV L 328, 21.12.2018., 1. lpp.
([2]) OV L 243, 9.7.2021., 1. lpp.
([3]) Komisijas paziņojums "Norādījumi dalībvalstīm par 2021.–2030. gada nacionālo enerģētikas un klimata plānu atjaunināšanu" (OV C 495, 29.12.2022., 24. lpp.).
([4]) COM(2022) 230 final.
([5]) SWD(2022) 611 final, SWD(2023) 626 final.
([6]) COM(2022) 611, Ieteikums Padomes ieteikumam; COM(2023) 626 final, Ieteikums Padomes ieteikumam.

(4) Komisijas ieteikumi attiecībā uz nacionālo mērķrādītāju sasniegšanu saskaņā ar Kopīgo centienu regulu ([7]) (KCR) ir balstīti uz ticamību, ka dalībvalstis sasniegs 2030. gada mērķrādītājus, ņemot vērā KCR paredzētos elastības iespēju izmantošanas noteikumus.

(5) Komisijas ieteikumu par oglekļa uztveršanu, izmantošanu un uzglabāšanu (*CCUS*) mērķis ir iegūt pārskatu par plānoto šo tehnoloģiju ieviešanu valstu līmenī, citastarp informāciju par ikgadējiem CO_2 apjomiem, ko plānots uztvert līdz 2030. gadam, sadalījumā pa uztvertā CO_2 avotiem no iekārtām, uz kurām attiecas Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2003/87/EK ([8]), vai no citiem avotiem, piemēram, biogēniem avotiem vai tiešās uztveršanas no gaisa, par plānoto CO_2 transportēšanas infrastruktūru un par potenciālo iekšzemes CO_2 uzglabāšanas jaudu un CO_2 iesūknēšanas apjomiem, ko plānots nodrošināt 2030. gadā.

(6) Komisijas ieteikumi par sniegumu saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2018/841 ([9]) (Zemes izmantošanas, zemes izmantošanas maiņas un mežsaimniecības regula – "ZIZIMM regula") attiecas uz to, kā dalībvalsts izpilda debeta nepieļaušanas noteikumu 2021.–2025. gada periodā (1. periods) un nacionālo mērķrādītāju 2026.–2030. gadam (2. periods), ņemot vērā minētajā regulā izklāstītos noteikumus par elastības iespēju izmantošanu. Komisijas ieteikumos ņemts vērā arī tas, ka 1. periodā jebkurš emisiju pārsniegums saskaņā ar ZIZIMM regulu tiks automātiski pārnests uz KCR.

(7) Komisijas ieteikumos par pielāgošanos ņemts vērā, cik lielā mērā Somija atjauninātajā NEKP ir integrējusi pielāgošanās mērķus, kuros ņemti vērā klimata riski, kas varētu traucēt Somijai sasniegt enerģētikas savienības mērķus un mērķrādītājus. Mainīgos klimatiskajos apstākļos īpaša uzmanība jāpievērš ūdens resursu apsaimniekošanai, jo pastāv elektroapgādes traucējumu risks, tāpēc ka plūdi, karstums un sausums ietekmē enerģijas ražošanu.

(8) Komisijas ieteikumi par Somijas ieceru vērienu atjaunīgās enerģijas jomā pamatojas uz Regulas (ES) 2018/1999 II pielikumā noteikto formulu, kas balstīta uz objektīviem kritērijiem, un svarīgām rīcībpolitikām un pasākumiem, kuru Somijas atjauninātā NEKP projektā trūkst un kuri dotu iespēju savlaicīgi un izmakslietderīgi sasniegt Somijas nacionālo devumu Savienības 2030. gadam nospraustajā saistošajā atjaunīgās enerģijas mērķrādītājā – vismaz 42,5 % –, tiecoties kolektīvi sasniegt 45 %, saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu (ES) 2018/2001 ([10]) par no atjaunojamajiem energoresursiem iegūtas enerģijas izmantošanas veicināšanu. Komisijas ieteikumu pamatā ir arī Somijas devums minētās direktīvas 15.a, 22.a, 23., 24. un 25. pantā izklāstīto konkrēto mērķrādītāju sasniegšanā, kā arī ar to saistītās rīcībpolitikas un pasākumi nolūkā ātri transponēt un īstenot šo direktīvu. Ieteikumi atspoguļo to, cik svarīgi ir izstrādāt visaptverošus ilgtermiņa plānus atjaunīgās enerģijas, jo īpaši vēja enerģijas, apguvei, lai palielinātu redzamību Eiropas ražošanas nozarei un tīkla operatoriem saskaņā ar Eiropas vēja enerģijas paketi ([11]).

([7]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2018/842 (2018. gada 30. maijs) par saistošiem ikgadējiem siltumnīcefekta gāzu emisiju samazinājumiem, kas dalībvalstīm jāpanāk no 2021. līdz 2030. gadam un kas dod ieguldījumu rīcībā klimata politikas jomā, lai izpildītu Parīzes nolīgumā paredzētās saistības, un ar ko groza Regulu (ES) Nr. 525/2013 (OV L 156, 19.6.2018., 26. lpp.), kas grozīta ar Regulu (ES) 2023/857 (2023. gada 19. aprīlis), ar ko groza Regulu (ES) 2018/842 par saistošiem ikgadējiem siltumnīcefekta gāzu emisiju samazinājumiem, kas dalībvalstīm jāpanāk no 2021. līdz 2030. gadam un kas dod ieguldījumu rīcībā klimata politikas jomā, lai izpildītu Parīzes nolīgumā paredzētās saistības, un Regulu (ES) 2018/1999 (OV L 111, 26.4.2023., 1. lpp.).

([8]) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2003/87/EK (2003. gada 13. oktobris), ar kuru nosaka sistēmu siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisijas kvotu tirdzniecībai Kopienā un groza Padomes Direktīvu 96/61/EK (OV L 275, 25.10.2003., 32. lpp.).

([9]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2018/841 (2018. gada 30. maijs) par zemes izmantošanā, zemes izmantošanas maiņā un mežsaimniecībā radušos siltumnīcefekta gāzu emisiju un piesaistes iekļaušanu klimata un enerģētikas politikas satvarā laikposmam līdz 2030. gadam un ar ko groza Regulu (ES) Nr. 525/2013 un Lēmumu Nr. 529/2013/ES (OV L 156, 19.6.2018., 1. lpp.), kas grozīta ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2023/839 (2023. gada 19. aprīlis), ar ko attiecībā uz darbības jomu, ziņošanas un izpildes noteikumu vienkāršošanu un dalībvalstu 2030. gada mērķrādītāju noteikšanu groza Regulu (ES) 2018/841 un attiecībā uz monitoringa, ziņošanas, progresa apsekošanas un izskatīšanas uzlabošanu groza Regulu (ES) 2018/1999 (OV L 107, 21.4.2023., 1. lpp.).

([10]) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2018/2001 (2018. gada 11. decembris) par no atjaunojamajiem energoresursiem iegūtas enerģijas izmantošanas veicināšanu (OV L 328, 21.12.2018., 82. lpp.), kas grozīta ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu (ES) 2023/2413 (2023. gada 18. oktobris), ar ko attiecībā uz atjaunīgo energoresursu enerģijas izmantošanas veicināšanu groza Direktīvu (ES) 2018/2001, Regulu (ES) 2018/1999 un Direktīvu 98/70/EK un atceļ Padomes Direktīvu (ES) 2015/652 (OV L, 2023/2413, 31.10.2023., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2023/2413/oj).

([11]) Paziņojums "Eiropas Vēja enerģijas rīcības plāns" (COM(2023) 669 final, 24.10.2023.) un paziņojums "ES mērķu sasniegšana atkrastes atjaunīgās enerģijas nozarē" (COM(2023) 668 final).

(9) Komisijas ieteikumi attiecībā uz nacionālo devumu energoefektivitātē ir balstīti uz Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas (ES) 2023/1791 ([12]) par energoefektivitāti 4. pantu un formulu, kas iekļauta tās I pielikumā, kā arī uz saistītajām rīcībpolitikām un pasākumiem tās īstenošanai.

(10) Komisijas ieteikumos īpaša uzmanība pievērsta mērķrādītājiem, mērķiem un devumiem, kā arī ar tiem saistītajām rīcībpolitikām un pasākumiem nolūkā īstenot plānu *REPowerEU*, lai strauji izbeigtu atkarību no Krievijas fosilā kurināmā. Tajos ņemta vērā pieredze, kas gūta, īstenojot paketi "Taupīsim gāzi, lai ziemā nepietrūkst" ([13]). Ieteikumi atspoguļo imperatīvu energosistēmu padarīt noturīgāku, ņemot vērā pienākumus, kas izriet no Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2019/941 ([14]) par riskgatavību elektroenerģijas sektorā un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2017/1938 ([15]) par gāzes piegādes drošību, kā arī enerģijas uzkrāšanas uzlabošanu saskaņā ar Komisijas Ieteikumu par enerģijas uzkrāšanu ([16]).

(11) Komisijas ieteikumos ņemta vērā nepieciešamība paātrināt iekšējā enerģijas tirgus integrāciju, lai stiprinātu elastības lomu un iespēcinātu un aizsargātu patērētājus. Komisijas ieteikumos arī ņemts vērā, cik svarīgi ir novērtēt enerģētiski nabadzīgo mājsaimniecību skaitu saskaņā ar Regulas (ES) 2018/1999 3. pantā un Komisijas Ieteikumā (ES) 2023/2407 ([17]) izklāstītajām prasībām.

(12) Komisijas ieteikumi atspoguļo to, cik svarīgi ir nodrošināt pietiekamas investīcijas tīras enerģijas pētniecībā un inovācijā, lai veicinātu tīras enerģijas risinājumu izstrādi un ražošanas jaudu, citastarp piemērotas rīcībpolitikas un pasākumus energoietilpīgām industrijām un citām uzņēmējdarbības jomām; un vajadzību paaugstināt darbaspēka kvalifikāciju neto nulles emisiju industrijas vajadzībām, lai Savienībā nostiprinātu spēcīgu, konkurētspējīgu un tīru ekonomiku.

(13) Komisijas ieteikumi balstās uz saistībām, ko dalībvalsts uzņēmusies saskaņā ar Parīzes nolīgumu, lai pakāpeniski samazinātu fosilā kurināmā izmantošanu, kā arī uz to, cik svarīga ir pakāpeniska atteikšanās no fosilā kurināmā subsīdijām.

(14) Komisijas ieteikumi par investīciju vajadzībām izriet no Komisijas novērtējuma par to, vai atjauninātā plāna projekts sniedz vispārēju pārskatu par investīcijām, kas vajadzīgas, lai sasniegtu mērķus, mērķrādītājus un devumus visās enerģētikas savienības dimensijās; tajā norādīti finansējuma avoti, nošķirot privātos un publiskos avotus; galvenajos vilcienos aprakstītas investīcijas, kuras atbilst Somijas atveseļošanas un noturības plānam, Somijas taisnīgas pārkārtošanās teritoriālajiem plāniem un 2022.–2023. gada konkrētām valstīm adresētajiem ieteikumiem, kas izdoti Eiropas pusgada ietvaros; kā arī ietverts rūpīgs plānoto rīcībpolitiku un pasākumu makroekonomiskais novērtējums. NEKP būtu jānodrošina valsts rīcībpolitiku un pasākumu pārredzamība un paredzamība, kas veicinātu investīciju noteiktību.

(15) Komisijas ieteikumi atspoguļo to, cik svarīga ir savlaicīga un iekļaujoša apspriešanās par plānu, citastarp rezultatīva sabiedrības līdzdalība ar pietiekamu informāciju un laika grafiku, saskaņā ar Orhūsas konvenciju ([18]), kā arī plaša reģionālā apspriešanās.

([12]) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2023/1791 (2023. gada 13. septembris) par energoefektivitāti un ar ko groza Regulu (ES) 2023/955 (OV L 231, 20.9.2023., 1. lpp.).

([13]) Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "Taupīsim gāzi, lai ziemā nepietrūkst" (COM(2022) 360 final).

([14]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2019/941 (2019. gada 5. jūnijs) par riskgatavību elektroenerģijas sektorā un ar ko atceļ Direktīvu 2005/89/EK (OV L 158, 14.6.2019, 1. lpp.).

([15]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2017/1938 (2017. gada 25. oktobris) par gāzes piegādes drošības aizsardzības pasākumiem un ar ko atceļ Regulu (ES) Nr. 994/2010 (OV L 280, 28.10.2017., 1. lpp.).

([16]) Komisijas Ieteikums (2023. gada 14. marts) par enerģijas uzkrāšanu, kas ir dekarbonizētas un drošas ES energosistēmas stūrakmens (OV C 103, 20.3.2023., 1. lpp.).

([17]) Komisijas Ieteikums (ES) 2023/2407 (2023. gada 20. oktobris) par enerģētisko nabadzību (OV L, 2023/2407, 23.10.2023., ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2023/2407/oj).

([18]) 1998. gada 25. jūnija Konvencija par pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesas iestādēs saistībā ar vides jautājumiem (Orhūsas Konvencija).

(16) Komisijas ieteikumi par taisnīgu pārkārtošanos atspoguļo novērtējumu par to, vai Somijas plānā ir pietiekami padziļināti apzināta klimatiskās pārkārtošanās un enerģētikas pārkārtošanas attiecīgā ietekme uz sociālo jomu, nodarbinātību un prasmēm, kā arī izklāstītas atbilstošas papildu rīcībpolitikas un pasākumi taisnīgas pārkārtošanās veicināšanai, vienlaikus sekmējot cilvēktiesību un dzimumu līdztiesības veicināšanu.

(17) Komisijas ieteikumi Somijai pamatojas uz Somijas atjauninātā NEKP ([19]) projekta novērtējumu, kas publicēts kopā ar šo ieteikumu.

(18) Somijai šie ieteikumi būtu pienācīgi jāņem vērā, izstrādājot galīgo atjaunināto integrēto NEKP, kas jāiesniedz līdz 2024. gada 30. jūnijam.

Ieteikumi par saderību ar klimatneitralitātes mērķi un piemērotību progresa panākšanai attiecībā uz pielāgošanos

(19) Saskaņā ar Regulu (ES) 2021/1119 (Eiropas Klimata akts) Komisijai ir jānovērtē nacionālo pasākumu saderība ar klimatneitralitātes mērķi un to piemērotība progresa panākšanai attiecībā uz pielāgošanos. Komisija novērtēja Somijas pasākumu atbilstību šiem mērķiem ([20]),

AR ŠO SOMIJAI IESAKA.

ATTIECĪBĀ UZ ATJAUNINĀTĀ NACIONĀLĀ ENERĢĒTIKAS UN KLIMATA PLĀNA PROJEKTU SASKAŅĀ AR REGULU (ES) 2018/1999

1. Sniegt prognozes, kuras rāda, kā esošās un plānotās rīcībpolitikas un pasākumi palīdzēs 2030. gadā sasniegt nacionālo siltumnīcefekta gāzu samazināšanas mērķrādītāju −50 % (salīdzinājumā ar 2005. gada līmeņiem) saskaņā ar KCR. Vajadzības gadījumā norādīt papildu rīcībpolitikas un pasākumus, citastarp attiecībā uz metānu, N_2O un F-gāzēm, kas rodas industriālos procesos un produktu izmantošanā, lauksaimniecībā un atkritumu apsaimniekošanā, vai norādīt, kā atbilstības nodrošināšanai tiks izmantotas KCR paredzētās elastības iespējas. Papildināt informāciju par rīcībpolitikām un pasākumiem, skaidri norādot to tvērumu, grafiku un, ja iespējams, paredzamo ietekmi uz siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanu, citastarp par pasākumiem Savienības finansēšanas programmu ietvaros, piemēram, saistībā ar kopējo lauksaimniecības politiku.

2. Norādīt CO_2 emisiju apjomu, ko varētu uztvert katru gadu līdz 2030. gadam, norādot arī avotu. Sniegt detalizētu informāciju par to, kā uztvertais CO_2 tiks transportēts.

3. Izklāstīt konkrētu ceļu, kā tiks sasniegts Regulā (ES) 2018/841 definētais nacionālais ZIZIMM mērķrādītājs. Iekļaut papildu pasākumus ZIZIMM sektorā, sīki izklāstot to grafiku un tvērumu un kvantitatīvi novērtējot to paredzamo ietekmi, lai nodrošinātu, ka siltumnīcefekta gāzu piesaiste tiek faktiski saskaņota ar devumu, kas palīdz sasniegt Regulā (ES) 2018/841 noteikto ES 2030. gada neto piesaistījumu mērķrādītāju, kas ir −310 Mt CO_2 ekvivalenta, un valstij noteikto piesaistījumu mērķrādītāju, kas ir −2889 kt CO_2 ekvivalenta. Sniegt papildu informāciju par plānotajiem pasākumiem ZIZIMM sektorā, citastarp kvantitatīvi novērtēt to gaidāmo ietekmi piesaistījumu vai emisiju izteiksmē.

4. Apsvērt pasākumus, kas saistīti ar meža ilgtspējīgu apsaimniekošanu, turpinot pētīt, kā samazināt meža zemes pārveidošanu par citu veidu zemi (atmežošanu), arī oglekļsaistīgu lauksaimniecību un ilgmūžīgus oglekļa uzglabāšanas materiālus; integrētas pieejas, piemēram, dabā balstītus risinājumus, kas palīdz sasniegt ekosistēmu aizsardzības un atjaunošanas mērķus, kā arī citus vides mērķus; ar biomasu saistītu energoefektivitātes pasākumu popularizēšanu un īstenošanu, arī biobāzētu izolācijas materiālu piegādi. Minētajā apsvēršanā būtu jāiekļauj novērtējums par šādu pasākumu uzlabošanu visā zemē ar piesaistītāja un krātuves funkciju, kā arī mērķi samazināt zemes neaizsargātību pret dabiskiem traucējumiem. Nodrošināt, ka nacionālo inventarizācijas pārskatu metodoloģiskā izskatīšana ir saskanīga ar plānoto pasākumu kvantitatīvu novērtēšanu. Sniegt skaidru informāciju par to, kā publiskais finansējums (gan Savienības līdzekļi, citastarp kopējās lauksaimniecības politikas finansējums, gan valsts atbalsts) un privātais finansējums, izmantojot oglekļsaistīgas lauksaimniecības shēmas, tiek konsekventi un rezultatīvi izmantots, lai sasniegtu nacionālo neto piesaistījumu mērķrādītāju. Sniegt informāciju par esošo stāvokli un progresu, kas jāpanāk, lai nodrošinātu uzlabojumus augstākas pakāpes līmeņu/ģeogrāfiski skaidri izteiktu datu kopu izveidē monitoringa, ziņošanas un verifikācijas vajadzībām saskaņā ar Regulas (ES) 2018/1999 V pielikuma 3. daļā noteikto.

([19]) SWD(2023) 914.

([20]) 2023. gada ES klimatrīcības progresa ziņojums (COM(2023) 653 final) un Komisijas dienestu darba dokuments "Novērtējums par progresu attiecībā uz pielāgošanos klimata pārmaiņām atsevišķās dalībvalstīs saskaņā ar Eiropas Klimata aktu" (SWD(2023) 932).

5. Precīzāk izklāstīt un kvantitatīvi novērtēt saikni ar konkrētiem enerģētikas savienības mērķiem un rīcībpolitikām, kurus vajadzētu atbalstīt ar pielāgošanās rīcībpolitikām un pasākumiem.

6. Palielināt ieceru vērienīgumu nolūkā panākt vismaz 62 % atjaunīgās enerģijas īpatsvaru kā devumu Savienības saistošajā atjaunīgās enerģijas mērķrādītājā 2030. gadam, kas noteikts grozītās Direktīvas (ES) 2018/2001 3. panta 1. punktā, saskaņā ar Regulas (ES) 2018/1999 II pielikumā iekļauto formulu. Iekļaut indikatīvu trajektoriju, pēc kuras vadoties, tiks sasniegti Regulas (ES) 2018/1999 4. panta a) punkta 2) apakšpunktā minētie atsauces punkti 2025. un 2027. gadam.

7. Sniegt atjaunīgās enerģijas tehnoloģiju ieviešanas aplēstās trajektorijas un ilgtermiņa ieviešanas plānu nākamajiem 10 gadiem ar perspektīvu līdz 2040. gadam. Iekļaut indikatīvu mērķrādītāju attiecībā uz inovatīvām atjaunīgās enerģijas tehnoloģijām saskaņā ar grozīto Direktīvu (ES) 2018/2011. Iekļaut konkrētus mērķrādītājus, kas palīdzētu sasniegt 2030. gadam noteiktos indikatīvos apakšmērķrādītājus attiecībā uz ēku sektoru un rūpniecību, kā arī 2030. gadam noteikto saistošo minimālo līmeni nebioloģiskas izcelsmes atjaunīgām degvielām (*RFNBO*) rūpniecībā un transportā.

8. Turpināt izstrādāt detalizētas un kvantitatīvi izteiktas rīcībpolitikas un pasākumus, kas dotu iespēju savlaicīgi un izmakslietderīgi sasniegt Somijas nacionālo devumu ES saistošajā mērķrādītājā, kas paredz 42,5 % atjaunīgās enerģijas īpatsvaru 2030. gadā, tiecoties kolektīvi sasniegt 45 %. Detalizēti aprakstīt atjaunīgās enerģijas tehnoloģijas, kurām tā plāno noteikt "atjaunīgo energoresursu paātrinātas apguves teritorijas" ar ātrākām un vienkāršākām procedūrām. Aprakstīt, kā tā plāno paātrināt atjaunīgo energoresursu apguvi, izmantojot atjaunīgās elektroenerģijas pirkuma līgumus, izcelsmes garantijas un veicinošu satvaru, kas sekmē pašpatēriņu un energokopienas. Norādīt, kā tiks izstrādāts pienākums attiecībā uz degvielas piegādātājiem transporta nozarē, iekļaut līdzīgus pasākumus ūdeņraža veicināšanai rūpniecībā un sagatavot ES atjaunīgā ūdeņraža tirdzniecībai.

9. Iekļaut novērtējumu par iekšzemes meža biomasas piegādi enerģijas ražošanai 2021.–2030. gadā saskaņā ar grozītās Direktīvas (ES) 2018/2001 29. pantā noteiktajiem pastiprinātajiem ilgtspējas kritērijiem, kā arī novērtējumu par to, cik lielā mērā prognozētā meža biomasas izmantošana enerģijas ražošanai ir saderīga ar Somijas saistībām saskaņā ar pārskatīto ZIZIMM regulu, jo īpaši 2026.–2030. gada periodā, kā arī nacionālos pasākumus un rīcībpolitikas, ar kuriem nodrošina šādu saderību. Iekļaut turpmākus pasākumus biometāna ilgtspējīgas ražošanas veicināšanai, ņemot vērā Somijas ilgtspējīgas biogāzes/biometāna potenciālu un ražošanu, dabasgāzes patēriņa profilu un esošo infrastruktūru, digestāta izmantošanu un biogēnā CO_2 izmantošanu.

10. Iespēju robežās norādīt paredzamo grafiku, kādā tiks pieņemtas leģislatīvās un neleģislatīvās rīcībpolitikas un pasākumi, kuru mērķis ir transponēt un īstenot grozītās Direktīvas (ES) 2018/2001 noteikumus, jo īpaši attiecībā uz iepriekšējos punktos minētajiem pasākumiem.

11. Iekļaut nacionālo energoefektivitātes devumu attiecībā uz enerģijas galapatēriņu ES saistošajā enerģijas galapatēriņa mērķrādītājā 2030. gadam, kas atbilst Direktīvas (ES) 2023/1791 4. pantam un I pielikumam vai ir vienāds ar koriģēto indikatīvo nacionālo devumu, kuru Komisija līdz 2024. gada 1. martam iesniegs katrai dalībvalstij saskaņā ar minētās direktīvas 4. panta 5. punktu. Iekļaut nacionālo energoefektivitātes devumu attiecībā uz primārās enerģijas patēriņu ES indikatīvajā primārās enerģijas patēriņa mērķrādītājā saskaņā ar Direktīvas (ES) 2023/179 4. pantu un I pielikumu. Iekļaut enerģijas patēriņa samazinājuma apjomu, kas jāsasniedz visām publiskajām struktūrām, dezagregējot pa nozarēm, un publiskajām struktūrām piederošo apsildāmo un/vai dzesējamo ēku kopējo grīdas platību, kas katru gadu jārenovē, vai atbilstošo enerģijas ietaupījumu, kas jāsasniedz katru gadu. Norādīt arī kumulatīvo enerģijas ietaupījumu apjomu, kas jāsasniedz periodā no 2021. gada 1. janvāra līdz 2030. gada 31. decembrim, un attiecīgā gadījumā paskaidrot, kā tika noteikts ikgadējais ietaupījums un aprēķinos izmantotā bāzlīnija.

12. Izklāstīt pilnīgas rīcībpolitikas un pasākumus ar mērķi sasniegt nacionālo energoefektivitātes devumu un to, kā tiks īstenots princips "energoefektivitāte pirmajā vietā". Norādīt rūpīgi izstrādātas energoefektivitātes finansēšanas programmas un atbalsta shēmas, kas spēj mobilizēt privātās investīcijas un papildu līdzfinansējumu. Noteikt energotaupības pasākumus, ar kuriem tiks nodrošināts, ka līdz 2030. gadam tiek sasniegts nepieciešamais kumulatīvais enerģijas ietaupījums galapatēriņā.

13. Atjaunināt ieceru vērienu nolūkā līdz 2050. gadam nodrošināt ļoti energoefektīvu un dekarbonizētu nacionālo ēku fondu un esošās ēkas pārveidot par bezemisiju ēkām, ieskaitot starpposma atskaites punktus 2030. un 2040. gadam un salīdzinājumu ar jaunāko ilgtermiņa renovācijas stratēģiju. Iekļaut papildu informāciju par saistītajiem pasākumiem ēku sektorā un šo pasākumu finansējumu, norādīt to paredzamo ietekmi uz enerģijas ietaupījumu.

14. Stiprināt energosistēmas noturību, jo īpaši nosakot enerģijas uzkrāšanas izvēršanas mērķi. Norādīt atbilstošus pasākumus kodolmateriālu, degvielas, rezerves daļu un pakalpojumu diversifikācijai, jo īpaši attiecībā uz alternatīviem piegādes avotiem Lovīsas AES (VVER-440 blokiem), un kodolatkritumu ilgtermiņa apsaimniekošanai. Sniegt sīkāku informāciju par alternatīviem plāniem nolūkā aizstāt atceltās Hanhikivi AES mazoglekļa enerģijas ražošanas jaudu. Novērtēt naftas infrastruktūras (rafinētavu, naftas krājumu) piemērotību gaidāmajam naftas pieprasījuma samazinājumam un pārejai uz mazoglekļa alternatīvām.

15. Nospraust skaidrus mērķus un mērķrādītājus, jo īpaši attiecībā uz pieprasījumreakciju ar mērķi uzlabot energosistēmas elastību, ņemot vērā elastības vajadzību novērtējumu, un aprakstīt konkrētus pasākumus, ar kuriem plānots veicināt energosistēmas integrāciju saistībā ar grozītās Direktīvas (ES) 2018/2001 20.a pantu.

16. Turpināt izstrādāt pieeju enerģētiskās nabadzības problēmas risināšanai, iekļaujot pašlaik skarto mājsaimniecību situācijas novērtējumu un norādot konkrētu izmērāmu samazināšanas mērķrādītāju, kā noteikts Regulā (ES) 2018/1999, ņemot vērā Ieteikumu (ES) 2023/2407. Sniegt papildu informāciju par esošajiem un potenciālajiem pasākumiem enerģētiskās nabadzības problēmas risināšanai un par paredzētajiem finanšu resursiem no sociālās politikas (pieejamība cenas ziņā) un strukturālo enerģētikas pasākumu perspektīvas.

17. Sīkāk precizēt nacionālos mērķus pētniecības, inovācijas un konkurētspējas jomā saistībā ar tīro tehnoloģiju apguvi, izstrādājot plānu 2030. un 2050. gadam ar mērķi atbalstīt rūpniecības dekarbonizāciju un veicināt uzņēmumu pārkārtošanos uz neto nulles emisiju un aprites ekonomiku. Norādīt rīcībpolitikas un pasākumus, kas veicina neto nulles emisiju projektu izstrādi, arī tādu, kad ir relevanti enerģoietilpīgām industrijām. Aprakstīt paredzamu un vienkāršotu regulatīvo satvaru atļauju piešķiršanas procedūrām un to, kā vajadzības gadījumā tiks vienkāršota piekļuve valsts finansējumam. Norādīt detalizētas rīcībpolitikas un pasākumus energosistēmas digitalizācijai, ar tīru enerģiju saistītu prasmju attīstīšanai un atvērtas tirdzniecības veicināšanai nolūkā nodrošināt noturīgas un ilgtspējīgas svarīgu neto nulles emisiju komponentu un aprīkojuma piegādes ķēdes.

18. Norādīt reformas un pasākumus, kuru mērķis ir mobilizēt privātās investīcijas, kas vajadzīgas enerģētikas un klimata mērķrādītāju sasniegšanai. Iekļaut visaptverošu un konsekventu pārskatu par publisko un privāto investīciju vajadzībām agregēti un pa nozarēm. Augšupēju konkrētu projektu novērtējumu papildināt ar lejupēju visas ekonomikas mēroga pieeju. Norādīt kopējo investīciju vajadzību sadalījumu, papildus sniedzot informāciju par mobilizējamajiem valsts, reģionālajiem un ES finansējuma avotiem, kā arī privātajiem finansējuma avotiem. Pievienot īsu aprakstu par to, kāda veida finansiālā atbalsta shēma ir izvēlēta, lai īstenotu rīcībpolitikas un pasākumus, ko finansē no publiskā sektora budžeta, Savienības līdzekļiem, un par apvienoto finanšu instrumentu izmantošanu, izmantojot dotācijas, aizdevumus, tehnisko palīdzību un valsts garantijas, citastarp valsts attīstību veicinošo banku lomu attiecīgajās shēmās un/vai to, kā tiek mobilizēts privātais finansējums. Apsvērt iespēju kā finansējuma avotu izmantot izmakslietderīgus iedales apjomu pārskaitījumus uz citām dalībvalstīm saskaņā ar KCR. Rūpīgi novērtēt plānoto rīcībpolitiku un pasākumu makroekonomisko ietekmi.

19. Norādīt, kā atjauninātajā plānā iekļautās rīcībpolitikas un pasākumi ir saderīgi ar Somijas pārskatīto atveseļošanas un noturības plānu, citastarp *REPowerEU* nodaļu.

20. Detalizēti paskaidrot, kā un līdz kuram datumam Somija plāno pakāpeniski atcelt fosilā kurināmā subsīdijas. Detalizēti paskaidrot, kā Somija plāno pakāpeniski izbeigt cietā fosilā kurināmā izmantošanu elektroenerģijas ražošanai, konkretizējot attiecīgās saistības un pasākumus.

21. Detalizēti aprakstīt analītisko pamatu, sniedzot prognozes par energosistēmas attīstību perspektīvā līdz 2040. gadam saskaņā ar plānotajām rīcībpolitikām un pasākumiem.

22. Sniegt detalizētu informāciju par klimatiskās pārkārtošanās un enerģētikas pārkārtošanas ietekmi uz sociālo jomu, nodarbinātību un prasmēm vai par jebkādu citu distributīvo ietekmi, kā arī par plānotajiem mērķiem, rīcībpolitikām un pasākumiem taisnīgas pārkārtošanās atbalstam. Norādīt atbalsta veidu, iniciatīvu ietekmi, mērķgrupas un piešķirtos resursus, ņemot vērā Padomes Ieteikumu par to, kā nodrošināt taisnīgu pārkārtošanos uz klimatneitralitāti ([21]). Nodrošināt saskaņotību starp taisnīgas pārkārtošanās teritoriālajos plānos izklāstīto kūdras izmantošanas pakāpeniskas izbeigšanas grafiku un galīgo atjaunināto NEKP. Iespēju robežās iekļaut vairāk elementu, lai saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2023/955 ([22]) nodrošinātu pienācīgu analītisko pamatu nākotnes sociālā klimata plāna sagatavošanai, citastarp norādes par to, kā novērtēt ar emisiju tirdzniecības sistēmu saistītās problēmas un sociālo ietekmi uz visneaizsargātākajiem iedzīvotājiem attiecībā uz kurināmā sadedzināšanu ēku un autotransporta sektorā un citos sektoros, kā arī noteikt iespējamos atbalsta saņēmējus un attiecīgo politikas sistēmu. Paskaidrot, kā NEKP noteiktais rīcībpolitikas satvars veicinās Somijas sociālā klimata plāna sagatavošanu un kā tiks nodrošināta saskaņotība starp šiem abiem plāniem.

23. Nodrošināt iekļaujošu sabiedrības līdzdalību saprātīgā termiņā un plašu vietējo iestāžu un pilsoniskās sabiedrības līdzdalību plāna sagatavošanā. Sniegt skaidru pārskatu par to, kā apspriešanās process nodrošinās visu relevanto iestāžu, iedzīvotāju un ieinteresēto personu, arī sociālo partneru, līdzdalību gan plāna projekta, gan galīgā atjauninātā plāna sagatavošanā. Sniegt dažādu aktoru pausto viedokļu kopsavilkumu un kopsavilkumu par to, kā apspriešanās laikā uzklausītie viedokļi integrēti plānā.

Briselē, 2023. gada 18. decembrī

Komisijas vārdā –
Komisijas locekle
Kadri SIMSON

([21]) Padomes Ieteikums (2022. gada 16. jūnijs) par to, kā nodrošināt taisnīgu pārkārtošanos uz klimatneitralitāti (OV C 243, 27.6.2022., 35. lpp.).

([22]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2023/955 (2023. gada 10. maijs), ar ko izveido Sociālo klimata fondu un groza Regulu (ES) 2021/1060 (OV L 130, 16.5.2023., 1. lpp.).